

ת"פ (באר שבע) 22600-01-25 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' רסמי אל אטרש (עציר) - הובא ע"י שב"ס

ת"פ (באר-שבע) 22600-01-25 - מדינת ישראל - תביעות נגב נ' רסמי אל אטרש - הובא ע"י שב"ס
ת"פ (באר-שבע) 22600-01-25
מדינת ישראל - תביעות נגב

נגד

רסמי אל אטרש (עציר) - הובא ע"י שב"ס

ע"י ב"כ עו"ד מחמד אבו צביח

בית משפט השלום בבאר-שבע

[06.07.2025]

כבוד השופט יריב בן דוד

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה פוחזת, הפרעה לשוטרים במילוי תפקידו ונהיגה בפסילה, עבירות לפי סעיפים 338(א)(1) ו-275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ובניגוד לסעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], תשכ"א-1961 (להלן: "פקודת התעבורה"), בהתאמה. על פי החלק הכללי בכתב האישום המתוקן, ביום 18.9.23 נפסל רישיון הנהיגה של הנאשם על ידי בית-המשפט לתעבורה לתקופה של 40 חודשים. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בשעות הבוקר של יום 1.1.25, הבחינו השוטרים איתי מקרבי וגיל לוי (להלן: "השוטרים") בכך שהנאשם נוהג ברכבו באזור פזורת אלאטרש, מבלי שהוא חגור בחגורת בטיחות, והורו לו לעצור את רכבו. אז, החל הנאשם בבריחה מהשוטרים בנסיעה מהירה. השוטרים, אשר היו בניידת בילוש עם אורות מהבהבים וסימנו לנאשם לעצור הן בכריזה והן באורות וצופרים, פתחו במרדף אחר הנאשם. הנאשם המשיך בנסיעה פרועה על שבילי הפזורה המשובשים, תוך שגורם לשני רכבים אשר השתמשו בדרך לסטות מנתיב הנסיעה בכדי להימנע מפגיעת רכבו של הנאשם. הנאשם המשיך בנסיעה פרועה בין בתי מגורים ומבני ציבור בפזורת אלאטרש ואלהוושלה ביניהן עבר, כאשר רכבים והולכי רגל נאלצים להתרחק ולהתחמק מפגיעה, בזמן בו השוטרים בניידת דולקים בעקבותיו וממשיכים לסמן לו לעצור. לאחר נסיעה פרועה של כ-15 דקות, הצטרפו שוטרים נוספים למרדף (להלן: "השוטרים הנוספים"), ובשלב מסוים ביצע הנאשם פניית פרסה וחזר על עקבותיו. אז, ניסו השוטרים הנוספים לחסום את דרכו אך ללא הצלחה. הנאשם המשיך בנסיעה מהירה בעוד 2 ניידות משטרה בעקבותיו, נכנס אל מתחם אחד הבתים בפזורה ונסע שם במהירות בין המבנים, עד שלבסוף נאלץ לעצור את רכבו נוכח הדרך המשובשת.

אז ירד הנאשם מרכבו והחל במנוסה רגלית כאשר השוטרים בעקבותיו, עד אשר הצליחו לעצרו. במעשיו אלו נהג הנאשם בדרך נמהרת ורשלנית תוך שהוא מסכן את משתמשי הדרך, את השוטרים ואת עצמו, וזאת בעת בה היה פסול לנהיגה על פי החלטת בית משפט.

תסקיר שירות המבחן

2. ביום 22.6.25 התקבל תסקיר שירות המבחן.

על פי נתוני התסקיר, הנאשם בן 43, נשוי ואב לארבע בנות בגילים 5-17. טרם מעצרו, התגורר הנאשם עם משפחתו בפזורת אלאטרש. בתום 9 שנות לימוד נשר הנאשם בשל מצוקה כלכלית.

לאחר נשירתו מבית ספר ועד לשנת 2012, עבד הנאשם בעבודות מזדמנות שונות.

מאז שנת 2012 הנאשם אינו עובד בשל התמודדות עם מחלת נפש ומתקיים מקצבת ביטוח לאומי.

הנאשם נמצא במעקב פסיכיאטרי בכלא, אך אינו נוטל טיפול תרופתי. במסגרת שיח עם שירות המבחן, שלל הנאשם קיומם של קשיים חריגים במעצרו.

גורמי סיכוי שיקום: הנאשם איש משפחה, המהווה עבורו מקור תמיכה רגשית. הנאשם לוקח אחריות על מעשיו, בוחן את התנהלותו באופן ביקורתי ומביע מוטיבציה לפעול לשינוי ולהשתלב בטיפול. תפיסת ההליך המשפטי כגורם מרתיע ומציב גבול.

גורמי סיכון: לנאשם דפוסים של אימפולסיביות ועמדות מקלות כלפי עבירות תעבורה כאשר סנקציות קודמות לא הועילו; מעורבות קודמת בעבירות תעבורה כאשר בולטים קושי בשליטה עצמית, אימפולסיביות וחוסר מודעות לסכנות בנהיגה מסוכנת הן כלפיו והן כלפי אחרים.

בשקלול האמור, התרשם שירות המבחן מקיומו של סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בתחום התעבורה.

נוכח מוקדי סיכון להתנהגות עוברת חוק בתחום התעבורה, בשים לב להערכה כי הנהיגה ברכב מהווה עבור הנאשם כלי פורקן והורדת מתחים ממנו מתקשה להימנע, לצד העדר מעקב וטיפול תרופתי העלול להביא להחמרה במצב נפשי ולהגברת הסיכון הנשקף ממנו, סבור שירות המבחן כי במקרה זה נדרשת ענישה מוחשית.

טיעונים לעונש

3. בדיון שנערך ביום 29.6.25, הגישה המאשימה רישום פלילי (ת/1); רישום תעבורתי (ת/2); פרוטוקול גזר דין במסגרת תת"ע (ב"ש) 6648-10-22 להוכחת מאסר מותנה ופסילה מותנית (ת/3); וטיעונים לעונש בכתב (ת/4).

4. ב"כ המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו: שלומם ורכושם של המשתמשים בדרך, פגיעה בתחושת הביטחון של הציבור ושל גורמי אכיפת החוק, פגיעה בסדר הציבורי, פגיעה בשלטון החוק ובגורמי האכיפה וציות לצווי בית-משפט. לשיטת ב"כ המאשימה, הפגיעה בערכים אלה היא במידה משמעותית ועל מתחם העונש ההולם בגין המעשים לנוע בין 14 ל-30 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המאשימה טענה כי לחובת הנאשם עבר פלילי, הרשעתו האחרונה הינה בעבירת נהיגה פוחזת (ועבירות נלוות) ולחובתו עשרות הרשעות תעבורה קודמות, בגין חלקן ריצה מאסרים.

ב"כ המאשימה הפנתה לתסקיר שירות המבחן, ממנו נלמד כי הנהיגה מהווה עבור הנאשם כלי לפורקן מתחים וכי הוא מביע התייחסות קלת ראש לחוקי התנועה. נטען כי הנאשם רציוויסט בתחומי הרשעתו, ועל כן יש לתת משקל ממשי לשיקול ההרתעה בעניינו.

נוכח קיומו של עבר פלילי ותעבורתי מכביד, עתרה ב"כ המאשימה לגזור את עונשו של הנאשם בחלק הבינוני-גבוה של מתחם העונש. כן עתרה להפעלת מאסר מותנה בן שישה חודשים ופסילה מותנית במצטבר. לצד זאת, עתרה להטיל על הנאשם מאסר על תנאי, פסילה ממושכת בפועל במצטבר, פסילה על תנאי, קנס כספי והתחייבות.

5. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הודה ולקח אחריות מלאה על מעשיו. לטענתו, יש להבין את נסיבות המקרה הייחודיות: הנאשם, שמשפחתו מסוכסכת עם אחרת, סבר תחילה כי רודפים אחריו בני המשפחה היריבה ולא שוטרים; הנסיעה התבצעה בשטח פתוח ולא בכביש; לא נגרם כל נזק. לשיטתו, פוטנציאל הנזק היה קטן משמעותית ביחס לנהיגה בכביש עירוני.

ב"כ הנאשם טען כי יש להתחשב בנסיבותיו האישיות של הנאשם אשר הינו בן 43, אב לארבע בנות, מתמודד עם מחלת הסכיזופרניה ובעיות נוספות שפורטו בתסקיר, ואשר גרמו לו לדיכאון ואף הובילו לניסיון אובדני בעבר. צוין כי הנאשם גדל במשפחה קשת יום ונאלץ לעזוב את לימודיו כדי לסייע בפרנסה.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקיר שירות המבחן וטען כי חל שינוי בחשיבותו של הנאשם, ועתה הוא מבין את חומרת מעשיו. עוד צוין כי הנאשם הציע פתרונות מעשיים להימנעות מעבירות דומות, הביע נכונות להשתקם, וכי עברו הפלילי אינו מכביד.

ב"כ הנאשם הפנה לפסיקה התומכת, לשיטתו, בקביעת מתחם ענישה מתון משמעותית מזה לו טוענת המאשימה, והרחיב ביחס לת"פ 60399-03-21 (שלום ב"ש), שם נקבע על ידי מותב זה מתחם ענישה מרוכב בעבירות דומות הנע בין 7 לבין 18 חודשי מאסר נוכח מצבו הנפשי של הנאשם וקרבתו לסייג. אקדים ואומר שלא מצאתי כי יש באותו מקרה כדי להשליך על המקרה הנדון עתה, וזאת ממספר טעמים: ראשית, ערכאת הערעור מצאה להחמיר את עונשו של אותו נאשם (עפ"ג 36613-07-24) בצינה כי ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין. שנית, בעניינו של אותו נאשם התקבלו אינדיקציות ממשיות ממספר מקורות בדבר קרבה לסייג הפלילי (מספר דו"חות וועדות אבחון, תסקירי שירות מבחן והתרשמות בלתי ישירה של בית המשפט) אשר הביאו את בית המשפט לקבוע מתחם ענישה מרוכב (סעיף 40ט(9) לחוק העונשין) נוכח מצבו הקוגניטיבי נפשי של הנאשם בעת מתן גזר הדין. זאת, בשונה מהנאשם שבפניי אשר אמנם אובחן עוד בשנת 2012 כמתמודד עם הפרעה נפשית סכיזואפקטיבית, אך אשפוזו האחרון היה לפני למעלה מעשור, מאז נדון למספר תקופות מאסר (חלקן ממושכות) בגין עבירות דומות לעבירות בהן הורשע במסגרת תיק זה, ודווח במסגרת תסקיר שירות המבחן כי הוא עצמו שלל קשיים חריגים במעצרו וכי נמצא במעקב פסיכיאטרי בכלא אך אינו נוטל טיפול תרופתי.

ב"כ הנאשם לקבוע מתחם עונש הולם הנע בין 8 ל-18 חודשי מאסר.

ב"כ הנאשם עתר לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל כמניין ימי מעצרו. כן עתר להפעיל את המאסר המותנה התלוי ועומד נגד הנאשם באופן חופף לעונש המאסר, לצד עונש פסילת רישיון נהיגה מידתי, בשים לב לרצונו לשקם את חייו.

6. בדבריו האחרונים, מסר הנאשם:

"אני כבר מתגעגע לבנות שלי. בחצי שנה שאני בכלא השתתפתי במסגרות כמו שינוי דפוס, רגשות, אני פניתי לגורמים המקצועיים והם מפנים אותי. אם בית המשפט יטיל עליי 10 שנים בפועל לכל החיים אני מוכן לחתום כי אני יודע שאני לא אחזור לכלא יותר. אני השתלבתי במסגרות והשתנית. אני מאוד מצטער."

מתחם העונש ההולם

7. מתחם העונש יקבע בהתאם לעקרון ההלימה תוך מתן משקל לערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירות, למידת הפגיעה בהם ולמדיניות הענישה הנהוגה, והכל בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ג(א) לחוק העונשין). עיקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בענישה - קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמה של הנאשמת ובין סוג ומידת העונש המוטל עליה (סעיף 40ב לחוק העונשין).

8. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מעבירת הנהיגה הפוזת הם הגנה על שלומם וגופם של משתמשי הדרך ומניעת סיכונים, לרבות שלומם וביטחונם של שוטרים המסכנים את חייהם כתוצאה מהימלטות מהירה ומסוכנת של חשודים בביצוע עבירות. הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע של עבירת ההפרעה לשוטר הם שמירה על הסדר הציבורי, מניעת פגיעה בשלטון החוק ובנציגיו והצורך להבטיח כי נציגי רשויות החוק יבצעו את תפקידם כנדרש וללא מורא. כן נפגע ערך ציות לצווי בית-משפט אשר הורה על פסילת הנאשם מלנהוג.

אשר לעבירת הנהיגה הפוזת ר' ע"פ 2514/23 סאמי הייב נ' מדינת ישראל (נבו 1.2.2024) "עיון בפסיקה שהגיש הסניגור מלמד על כך שיש בסיס לטענתו לגבי רף הענישה ומתחם הענישה הנהוג, ועל כך יש להצר. על חומרתה של תופעת המרדפים עמדתי בעבר, ואפנה לדברים שכתבתי ... חלפו השנים, והמרדף הפך לאירוע 'אזרחי' כמעט שגרתי, שבמהלכו אדם נמלט ברכבו מפני ניידות המשטרה הדולקות אחריו. אין צורך להכביר מילים על אודות הסכנה הכרוכה במרדף. סכנה לעוברי אורח ולמשתמשים בכביש, וסכנה לשוטרים - הן אלה שדולקים אחר הרכב הנמלט והן אלה שפורסים מחסום כדי לסגור בעד הרכב הנמלט, ולמרבה הצער, אך לאחרונה קיפחו שוטרים את חייהם בעקבות ניסיונות הימלטות ומרדף. כאשר שוטר מורה לאדם לעצור בשולי הדרך - יש לעצור. כך, חלק ופשוט. כאשר אדם נמלט תוך כדי מרדף, הוא מעיד על עצמו שהוא נכון לסכן חיי אדם, ובשפת הרחוב 'הוא לא רואה ממטר', והעיקר מבחינתו הוא למלט את עצמו. אכן, ההימלטות היא פעמים רבות 'ספונטנית', בהחלטה של שניה, אך הדבר מעיד על הלך החשיבה הבלתי נורמטיבי בעליל של הנמלט".

ואשר לעבירת הנהיגה בפסילה, ר' האמור ברע"פ 665/11 עאלה אבו עמאר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו): "עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רשיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת; ראו למשל סעיפים 7 ו-12 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור."

וכן ברע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' מוראד אבו לבן (נבו 08.05.2007):

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב ... על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רישיון לפי פקודה זו ... דינו - מאסר שלוש שנים"

9. מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של נהיגה פוחזת ובעבירות הפרעה לשוטרים:
א. ע"פ (עליון) 10476/09 יוסף אבו סביח נ' מדינת ישראל (6.10.10)
הנאשם זוכה לאחר שמיעת הוכחות מעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה והורשע בעבירת נהיגה פוחזת, הפרעה לשוטרים ונהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח. הנאשם סירב להוראת שוטר לעצור, חצה צומת באור אדום, הגביר מהירות נסיעתו, נסע במקום האסור לנסיעה עד שנעצר כעבור עשר דקות בהעדר יכולת התקדמות, תוך אילוף כלי רכב לבצע סטייה ממסלולם ולבלום. חרף היות הנאשם צעיר בן 21, נעדר עבר פלילי, נגזרו על הנאשם 24 חודשי מאסר. לאחר תהליך שיקומי מסוים שעבר הנאשם (בהיותו מאחורי סורג ובריח) במסגרת בית-המשפט העליון, הגיעו הצדדים להסכמה לקיצור העונש לכדי 18 חודשי מאסר.

ב. רע"פ 4628/17 סאלח אלטלאקה נ' מדינת ישראל (נבו) (08.04.2018)
בכתב האישום הראשון, הורשע הנאשם בעבירות של הסעת 6 שב"חים ונהיגה בשכרות (סירוב בדיקת שתן); בשני, הורשע בנהיגה פוחזת בכך שנסע בתוך עיר נגד כיוון התנועה, סירב להוראת שוטר לעצור ונמלט. הערכאה הדיונית קבעה שני מתחמים נפרדים זהים לאירועים - בין 3 ל-15 חודשי מאסר ונגזרו עליו 6 חודשי עבודות שירות. במסגרת ערעור המאשימה, החמיר בית-המשפט המחוזי את מתחמי הענישה כך שינועו בין 6 ל-18 חודשי מאסר בגין כל כתב אישום בנפרד וגזר על הנאשם 12 חודשי מאסר. בקשת הרשות לערעור נדחתה.

ג. רע"פ 959/15 מוסטפא שלבי נ' מדינת ישראל (נבו) (10.02.2015)
הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירות של נהיגה פוחזת, הפרעת לשוטר ושימוש בטלפון נייד, בכך שסירב להוראת שוטר לעצור, נסע לכיוונו, עקף אותו בנסיעה פרועה, עלה על מדרכה, גרם לקטנוע לבלום ואילץ פקח לנוס לצדי הכביש ונעצר לבסוף אך בשל עומס תנועה. המתחם שנקבע נע בין 5 ל-24 חודשי מאסר בפועל. נוכח קיומו של עבר פלילי ותעבורתי, נגזרו על הנאשם 12 חודשי מאסר ושנתיים פסילת רישיון נהיגה. בשל נסיבות אישיות ומשפחתיות, הקל בית-המשפט המחוזי בעונשו ל-9 חודשי מאסר בפועל. בקשת הרשות לערעור נדחתה.

ד. רע"פ 1454/14 ראדי אבו סנד נ' מדינת ישראל (נבו) (26.02.2014)
הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות נהיגה פוחזת והכשלת שוטר, בכך שלא ציית להוראות שוטרים לעצור רכבו, אילץ שוטר לקפוץ לשולי הכביש, נסע במהירות וזגזג בין רכבים, תוך שגרם להם לזוז לשוליים. המתחם שנקבע בבית-משפט השלום נע בין מאסר קצר לבין 12 חודשי מאסר, ונגזרו על הנאשם ימי מעצרו בלבד (30 ימים). במסגרת הערעור, קבע בית-המשפט המחוזי כי המתחם הראוי נע בין 3 ל-24 חודשי מאסר בפועל והחמיר את הענישה לכדי 5 חודשי מאסר בפועל. בקשת הרשות לערעור נדחתה.

- ה. עפ"ג (מח' ב"ש) 49569-12-22 פלדמן נ' מדינת ישראל (נבו 22.02.2023)
הנאשם הורשע בעבירת נהיגה פוחזת, הפרעה לשוטר ועוד 5 עבירות נלוות על פי תקנות התעבורה, בכך שנמלט משוטרים במהירות מופרזת, פראות לרבות תוך נסיעה נגד כיוון התנועה, אי ציות לתמרור עצור ו-"אי כניסה", גרם לרכב ולאוטובוס לסטות, עלה על אי תנועה במהירות, ועד שהתנגש ברכב - אז עצר והחל לברוח רגלית. המתחם שנקבע נע בין 11 ל-24 חודשי מאסר בפועל. נגזרו על הנאשם 11 חודשי מאסר ו-24 חודשי פסילת רישיון. במסגרת דחיית הערעור, ציין בית-המשפט המחוזי:
"העבירה של נהיגת רכב בפזיזות, יכולה להתבטא בקשת רחבה של מצבים. בקצה האחד נמצאות ההתנהגויות העולות אך במעט על עבירות תעבורה ובקצה השני נמצאות ההתנהגויות הטומנות בחובן סכנה ממשית לאדם, הקרובות באופיין הפיזי לעבירת סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה. ובהתאם, הענישה המוטלת נעה על פני מנעד שבין מאסר בעבודת שירות ועד ל-30 חודשי מאסר בפועל"
ו. עפ"ג (מח' ב"ש) 11059-04-15 מראחיל נ' מדינת ישראל (24.6.15)
הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות נהיגה פוחזת והפרעת לשוטר בכך שניסה למלט נאשם אחר בתיק, תוך שהתנהל אחריו מרדף משטרי, בשעות הלילה, תוך ביצוע עצירה פתאומית, פניית פרסה, הצמדות לניידת המשטרתית ועליה על אי תנועה. המתחם שנקבע נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר. בהעדר עבר פלילי, נוכח קיומן של 2 הרשעות תעבורה חמורות, נגזרו על הנאשם 20 חודשי מאסר ו-54 חודשי פסילת רישיון נהיגה בפועל. בית-המשפט המחוזי אישר במסגרת הערעור הן את המתחם והן את הענישה הסופית.
ז. עפ"ג 42890-05-24 אבו עאיש נ' מדינת ישראל (נבו, 2.7.24)
הנאשם הורשע על פי הודאתו בפני מותב זה בעבירות של נהיגה פוחזת והפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו. לאחר שהתבקש לעצור רכבו בשל שימוש בטלפון נייד, נמלט הנאשם מהשוטרים. במהלך מנוסתו, נסע במהירות של כ-130 קמ"ש, עלה על אי תנועה, נסע נגד כיוון התנועה, ונכנס לשני מעגלי תנועה בניגוד לכיוון הנסיעה. מתחם העונש ההולם נקבע בין 8 חודשי מאסר בעבודות שירות, לבין 18 חודשי מאסר בפועל. בשים לב להעדר עבר פלילי מחד, ולעבר תעבורתי מכביד מאידך, ובשקלול שיקולי שיקום, נגזרו על הנאשם 9 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות. ערעורו נדחה.
ח. עפ"ג (מח' ב"ש) 73523-01-20 מדינת ישראל נ' סויטי (11.6.20)
הנאשם הורשע בביצוע עבירות של נהיגה פוחזת, ללא רישיון נהיגה והפרעת לשוטר בכך שלאחר ששוטר סימן לו לעצור, האיץ הרכב, ואילץ את השוטר לזוז אחורנית. בהמשך ביצע פניית פרסה ובנהיגתו לכיוון השוטר, אילץ את השוטר לקפוץ לתוך שטח הפרדה. המתחם שנקבע נע בין מספר חודשי מאסר שניתן לרצותם בעבודות שירות לבין 20 חודשי מאסר בפועל.
10. להלן פסיקה המלמדת על מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות נהיגה בזמן פסילה:
א. רע"פ 1483/19 איל ליפשיץ נ' מדינת ישראל (נבו 06.03.2019)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה בפסילה, ללא רישיון נהיגה בתוקף, ללא רישיון רכב וללא ביטוח. המתחם שנקבע נע בין 7 ל-20 חודשי מאסר. חרף קיומו של תסקיר הממליץ על צו מבחן בלבד, נוכח עבר תעבורתי אשר כלל עבירות נהיגה ללא רישיון ונהיגה בזמן פסילה, נדון הנאשם ל-12 חודשי מאסר (הופעל מע"ת בחופף). ערעור הנאשם נדחה, ובדחותו את בקשת רשות הערעור, ציין בית-המשפט העליון: "בנוהג בפעם השלישית בזמן פסילה, בעוד עונש מאסר בשל פסילה בזמן נהיגה תלוי ועומד מעל לראשו, ביטא המבקש כי אין עליו מורא הדין והוא אינו נרתע מסיכון חיי אדם. יש לייחס חומרה רבה להתנהגות זו, המצדיקה, בנסיבות העניין, עונש מאסר בפועל כפי שנגזר על המבקש"

ב. רע"פ 5697/21 ג'מאל ג'ארחי נ' מדינת ישראל (נבו 25.08.2021)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות נהיגה בפסילה וללא רישיון נהיגה. בית-משפט השלום עמד על חומרת מעשיו החוזרים של הנאשם וגזר את דינו ל-9 חודשי עבודות שירות (מבלי לקבוע מתחם ענישה) והפעיל מע"ת בחופף. ערעור המאשימה התקבל, בית-המשפט המחוזי החמיר את עונשו של הנאשם ל-10 חודשי מאסר, הפעלת 3 חודשי מע"ת במצטבר, וקבע כי:

"הענישה המקובלת לעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חייבת לבטא את משקלם של הערכים המוגנים שהופרו; כן להעביר מסר תקיף ומרתיע מפני ביצועה. מכאן, ובמספר הזדמנויות ביהמ"ש העליון אישר מתחם עונש הכולל בתוכו מאסר בפועל וגם הטלת מאסר בפועל לתקופה משמעותית ... גישה מחמירה זו באה לידי ביטוי במיוחד באשר לעבריינים בעלי עבר תעבורתי עשיר ובמיוחד כאלה שחזרו וביצעו את העבירה של נהיגה בזמן פסילה למרות קיומו של מאסר מותנה. עבר תעבורתי מכביד ועוד מאסר מותנה שלא הרתיע מצדיקים ענישה הכוללת גם מאסר בפועל אף לתקופות ממושכות"

במסגרת בקשת רשות הערעור, ציין בית-המשפט העליון כי העונש מקל עם הנאשם.

ג. רע"פ 5244/17 גבריאל תורג'מן נ' מדינת ישראל (נבו 12.09.2017)

במקרה זה התקבל ערעור המדינה בעניינו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה בפסילה, ללא רישיון נהיגה, ללא רישיון רכב וללא ביטוח. על הנאשם, אשר לחובתו עבר פלילי הכולל עבירות של נהיגה בפסילה, גזר בית-משפט השלום אך 7 חודשי מאסר והפעלת מאסרים מותנים באופן חופף. בית-המשפט המחוזי קבע כי מדובר בעונש "מקל באופן קיצוני ובלתי סביר" וכי מתחם העונש ההולם צריך להיות בין 6 ל-20 חודשי מאסר וגזר דינו ל-10 חודשי מאסר והפעלה של 10 חודשי מאסר נוספים במצטבר. בקשת הרשות לערעור נדחתה.

ד. רע"פ 1076/16 חיים כהן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)

הנאשם הורשע בבית משפט לתעבורה על פי הודאתו בעבירות נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בתוקף. נקבע בעניינו מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשי מאסר לבין 20 חודשי מאסר, והוטל עליו עונש של 15 חודשי מאסר לצד הפעלה מצטברת של מאסר מותנה בן 3 חודשים, ובסה"כ 18 חודשי מאסר לצד מאסר על תנאי ופסילת רישיון נהיגה. בית המשפט המחוזי דחה את ערעורו ובית המשפט העליון דחה את בקשת ערעורו חרף מצבו הרפואי המורכב בציינו כי: "המבקש הפגין זלזול בהוראה שיפוטית, עת בחר לשבת מאחורי ההגה חרף ידיעתו הברורה על הפסילה"

ה. רע"פ 8013/13 אמיר מסעוד נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו)

הנאשם הורשע בבית משפט השלום לתעבורה בעבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא ביטוח, ונהיגה ללא רישיון תקף יותר מ-12 חודשים, נקבע בעניינו מתחם ענישה הנע בין 7 ל-20 חודשי מאסר פועל, והוא נדון לעונש של 12 חודשי מאסר בפועל לצד פסילת רישיון ומאסר מותנה. ערעורו בבית המשפט המחוזי נדחה וכך גם בקשת רשות ערעור במסגרתה נכתב כי: "רחמנות יתרה כלפיו, כמוה כהתאכזרות אל הולכי רגל תמימי דרך ואל שאר המשתמשים בכביש. אין הצדקה לחשפם לסכנת נפשות, וגם לא לנזקים כספיים הנובעים מן הקושי להיפרע ממי שגרם לפגיעה בתאונת דרכים, כשאינו מחזיק ברישיון נהיגה ואינו מבוטח".

ו. עפ"ת (מחוזי ב"ש) 21538-08-19 מדינת ישראל נ' ג'ניים (נבו 20.01.2020)

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה בפסילה, ללא רישיון וללא ביטוח. המתחם שנקבע בערכאה הדיונית נע בין מאסר מותנה לבין מאסר בפועל ונגזרו על הנאשם 7 חודשי מאסר בשל עבר פלילי והפעלת מאסר מותנה בחופף. בית-המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה, אימץ את המתחם לו עתרה המאשימה - מתחם שנע בין 6 ל-20 חודשי מאסר והחמיר את עונשו של הנאשם ל-12 חודשי מאסר "בלבד" בציינו כי ערכאת הערעור לא ממצה את חומרת הדין ובנוסף והפעיל מאסר מותנה של 6 חודשים באופן מצטבר במלואו.

11. יש לזכור כי מדיניות הענישה הנהוגה הינה אך חלק ממכלול השיקולים הנשקלים בבואו של בית-המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, זאת לצד מידת הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

12. במסגרת בחינת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה (סעיף 40ט לחוק העונשין) נשקלו הבאים:

התכנון שקדם לביצוע העבירה

עבירת נהיגה בזמן פסילה של בית משפט, מעצם טיבה, אינה ספונטנית אלא פרי החלטה מודעת ויזומה של הנאשם להפרת החלטה שיפוטית בעניינו. סבורני כי עצם כניסת הנאשם לרכב והתנעתו, בידיעה ברורה כי פסול לנהיגה מלמדת על זלזול עמוק בהוראות בית-המשפט ועל העדר מורא מפני גורמי אכיפת החוק. המנוסה הפרועה אשר באה בהמשך הדרך, אף אם התגבשה רק בשעת המפגש עם השוטרים, הינה המשך ישיר והסלמה של אותה החלטה מתריסה המזלזלת בהחלטות בית המשפט ומשקפת הלך רוח של התעלמות מהחוק. ניכרת במעשיו של הנאשם החלטיות ונחישות עזה להתחמק מגורמי אכיפת החוק בכל מחיר, יהא המחיר אשר יהא.

המשך המרדף המשטרתי הממושך אחר הנאשם, לאחר החלטתו של האחרון לחמוק בידי גורמי אכיפת החוק, ותוך כדי יצירת סיכון לרכבים אשר נקרו בדרכו, מלמד כי אין מדובר בהתנהלות ספונטנית קצרה בשטח, אלא ברצף פעולות ממושך בשטח בנוי ומיושב על פני ציר זמן ארוך של כ-15 דקות. בחירת הנאשם בנתיבי מילוט ספציפיים, הנסיעה בין בתי מגורים, ביצוע פניית פרסה והתמודדות עם ניסיון חסימה משטרתי, מלמדים כי נהיגתו הפרועה לא הייתה אך תגובה אימפולסיבית מצדו, אלא התנהלות מודעת והחלטית בה נקט באופן מתמשך ועיקש על מנת לממש את כוונתו להתחמק מהדין.

הנזק שנגרם מביצוע העבירה

אף שבמזל לא נגרמה פגיעה בגוף או ברכוש, לצד מעשיו של הנאשם נזק אשר מוצא ביטוי בפגיעה בתחושת הביטחון של משתמשי הדרך. בנהיגתו הפרועה והממושכת במהלך מרדף ניידות המשטרה אחריו, הפך הנאשם את המרחב הבטוח והמוכר של אזור מגורים לזירת סכנה ממשית ובלתי צפויה. סוג נזק זה מערער את הסדר הציבורי ואת יכולתם של אזרחים לנוע במרחב בבטחה בכלי רכב או בהליכה.

הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה

פוטנציאל הנזק באירוע זה הוא ממשי, הן עבור הולכי הרגל, שעלולים היו להיקלע אל תוך מסלול נסיעתו הפרועה של הנאשם, והן עבור נהגים בדרך, אשר סטייה חדה של רכבם על שביל משובש הייתה עלולה להוביל להתהפכותו או להתנגשות ברכב אחר. בנוסף, קיים סיכון ממשי לחיי השוטרים, אשר במילוי תפקידם נאלצו לדלוך אחר הנאשם בתנאי שטח קשים. נזק פוטנציאלי נוסף קיים נוכח אפשרות מסתברת כי הנאשם עצמו יאבד שליטה על רכבו ויתנגש במבנה או בקבוצת אנשים. התמשכותו של המרדף למעלה מ-15 דקות מלמדת על ציר זמן ממושך אשר במהלכו כל אחד מתרחישים קטלניים אלו היה עלול להתממש בכל רגע נתון.

הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה

הימלטותו הפרועה של הנאשם מכוחות המשטרה נבעה מרצונו והחלטתו הנחושה שלא להיתפס על ידם במהלך נהיגתו בפסילה. בחירתו זו של הנאשם תוך הפגנת זלזול מוחלט בחיי אדם, מלמדת על דפוס חשיבה בו האינטרס האישי שלו גובר על כל נורמה חברתית ושיקול של ביטחון הציבור. מנוסתו הרגלית של הנאשם בסיום המרדף הממונח מחזקת מסקנות אלו.

תסקיר שירות המבחן מוסיף נדבך חשוב להבנת התנהלות זו. הנאשם עצמו הודה בפני שירות המבחן כי בעבר התייחס לחוקי התנועה "בקלות ראש ולא חשב על השלכות מעשיו". עוד עולה מהתסקיר, כי הנהיגה מהווה עבור הנאשם "כלי לפורקן והורדת מתחים", וזו הסיבה בגינה הוא מתקשה להימנע מכך לאורך זמן גם אם הוחלט אחרת על ידי בית המשפט.

קרבה לסייג: לא מצאתי כי מתקיימת במקרה זה קרבה לסייג אחריות פלילית אשר יש בה להביא לקביעת מתחם ענישה מרוכך. אמנם הנאשם אובחן עוד בשנת 2012 כמתמודד עם הפרעה נפשית סכיזופרנית, אך אשפוזו האחרון היה לפני למעלה מעשור, מאז נדון למספר תקופות מאסר (חלקן ממושכות) בגין עבירות דומות לעבירות בהן הורשע במסגרת תיק זה, ודווח במסגרת תסקיר שירות המבחן כי הוא עצמו שלל קשיים חריגים במעצרו, וכי נמצא במעקב פסיכיאטרי בכלא אך אינו נוטל טיפול תרופתי. יתרה מכך, שירות המבחן התרשם מסיכון עתידי נוכח תפיסתו של הנאשם את הנהיגה ברכב ככלי לפורקן והורדת מתחים.

מכל המקובץ לעיל סבורני כי הפגיעה בערכים המוגנים היא במידה בינונית גבוהה ויש לקבוע מתחם עונש הולם המתחיל ב- 16 חודשי מאסר בפועל עד 32 חודשי מאסר בפועל. עם זאת, ועל אף שיש בידי ביהמ"ש לקבוע מתחמי ענישה מחמירים יותר מאלו אשר הוצעו על ידי התביעה, מצאתי במקרה זה (גם נוכח הפער הקטן יחסית בין המתחמים) לאמץ את המתחם לו עתרה המאשימה הנע בין 14 ל- 30 חודשי מאסר בפועל.

שיקולי הענישה בתוך מתחם העונש

13. בגזירת העונש המתאים לנאשם בתוך מתחם העונש, נשקלו הנסיבות הבאות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40א לחוק העונשין):

עבר פלילי ותעבורתי

לחובת הנאשם 4 הרשעות - האחרונה שבהן משנת 2017 בשני תיקים מצורפים בהם הורשע בעבירות של נהיגה פוחזת ברכב, הסעת שב"חים והפרעה לשוטר במילוי תפקידו, בגינה נדון לעונש מאסר של 20 חודשי מאסר בפועל (שלושת ההרשעות הנוספות של הנאשם התיישנו, ונדונו בעבירות שלא מן המניין).

לצד עבר פלילי, לחובתו של הנאשם עבר תעבורתי מכביד מאוד של לא פחות מ-47 הרשעות, רובן בעבירות מסוג ברירת קנס, אך חלקן חמורות יותר אשר נדונו בבתי-משפט לתעבורה. כך למשל, הבולטות שבהן כוללות הרשעה מיום 18.9.23 (ת/3) בגין עבירות של נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף במסגרתה נדון (בין היתר) ל-9 חודשי מאסר ו-40 חודשי פסילת רישיון נהיגה. הנאשם הורשע עוד קודם לכן (בשנים 2016 ו-2021) בעבירות דומות ונדון לעונשי מאסר בפועל.

הנה כי כן הנאשם נתפס פעם אחר פעם נוהג כשרישיונו פג מזה תקופה ארוכה, אף במהלך תקופות פסילת בימ"ש, ואגב ביצוע עבירות נוספות כגון הסעת שב"חים ונהיגה פוחזת, כשמאסרים בפועל אותם ריצה במהלך העשור האחרון לא הותירו בו חותם הרתעתי מיוחד.

נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו

הודאת נאשם מגלמת (בדרך כלל) קבלת אחריות על ביצוע המעשים, ונלווה לה חסכון משמעותי מזמנם של עדי התביעה, ומזמנו של בית-המשפט. הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הן בבית המשפט והן בפני גורמי שירות המבחן. עם זאת, שירות המבחן עמד על קיומו של סיכון להמשך התנהגות עבריינית בתחום התעבורה, הנובעת בין היתר מחוסר שליטה עצמית, חוסר מודעות לסכנות ואימפולסיביות. לפיכך, הומלץ על ענישה משמעותית אשר תדגיש את חומרת מעשיו של הנאשם.

פגיעת העונש בנאשם

בשאלת מידת הפגיעה בנאשם נוכח אבחונו הנפשי, סבורני כי מדובר במידת פגיעה שאינה גבוהה, ואשר בגינה יתחשב ביהמ"ש בנאשם באופן מוגבל בלבד. כאמור לעיל, הנאשם מאובחן ומוכר למערכת בריאות הנפש מזה שנים רבות במהלכן נדון פעם אחר פעם לעונשי מאסר בפועל (לרבות מאסר ממושך), והוא עצמו שלל בפני שירות המבחן קושי חריג במסגרת מעצרו בו נתון עתה. הנאשם נמצא במעקב פסיכיאטרי בין כותלי הכלא, ויש ודווקא תקופת מאסר תביא לשינוי חיובי תחת פיקוח מובנה במסגרתו ישכיל הנאשם לחדש את הטיפול התרופתי, ובכך לתרום לשיקומו ולהפחתת הסיכון הנשקף ממנו.

הרתעה היחיד - סעיף 140 לחוק העונשין

דומה כי עונשי המאסר הממשיים והממושכים אשר הוטלו על הנאשם בעבר, לא הותירו בו חותם משמעותי ולא היה בהם כדי להרתיעו. הנאשם שב לנהוג ברכב פעם אחר פעם, תוך שהוא מפגין זלזול עמוק ומתמשך בהחלטות בתי-המשפט. עולה אפוא כי עסקינן בנאשם רציוויסט, אשר מורא החוק והרתעה נוכח ענישה קודמת זרים לו. העובדה כי ביצע את העבירות הנוכחיות, הכוללות נהיגה פוחזת ומסכנת חיים, בעודו פסול מנהיגה לתקופה ארוכה של 40 חודשים, מעידה כי אינו מהסס לחצות כל גבול במישורים אלו. נוכח חזרתיות זו, חוסר ההרתעה המובהק, והזלזול הגלוי בשלטון החוק, סבורני כי קם צורך ליתן ביטוי לרכיב ההרתעה במסגרת עונשו של הנאשם.

14. במכלול הנתונים והשיקולים שלעיל, מצאתי לקבוע את עונשו של הנאשם באמצע המתחם העונשי.

15. אשר לפסילת רישיון הנהיגה של הנאשם, סבורני כי נוכח עברו (הפלילי והתעבורתי) וטיב המעשים בהם הורשע, מתבקש כי יוטל על הנאשם רכיב פסילת רישיון נהיגה, משמעותי.

סוף דבר

16. נוכח האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

- א. 22 חודשי מאסר בפועל.
- אני מפעיל את עונש המאסר המותנה של 6 חודשי מאסר שהוטל על הנאשם במסגרת תת"ע (שלום ב"ש) 6648-10-22, כך ש-3 חודשים ירוצו במצטבר, ו-3 החודשים הנותרים ירוצו בחופף.
- למען הסר ספק, בסך הכול ירצה הנאשם 25 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו בתיק זה.
- ב. 6 חודשי מאסר על תנאי, לתקופה של 3 שנים מתום ריצוי מאסרו, שלא יעבור על כל עבירה בה הורשע.
- ג. קנס כספי בסך ₪ 5,000 או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 1.10.25 ובמשך כל 01 לחודש שלאחריו. לא ישולם אחד התשלומים במועדו, תעמוד כל היתרה לפירעון מדי ויתוספו תוספות פיגור כחוק, וזאת מעבר לזכותה של המאשימה לבקש הפעלת מאסר חלף הקנס.
- ד. פסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 24 חודשים מיום השחרור מהמאסר.
- אני מפעיל את העונש המותנה של 8 חודשי פסילה, שהוטל על הנאשם במסגרת תת"ע (שלום ב"ש) 6648-10-22, במצטבר, כך שסך הכל סל הנאשם מלנהוג למשך 32 חודשים מיום שחרורו ממאסר.
- הפסילות תצטברנה לכל פסילה אחרת, אם קיימת.
- על הנאשם להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות בית-המשפט ולחלופין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית-המשפט.
- ה. פסילה מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה על תנאי למשך 12 חודשים.
- הפסילה תופעל אם תוך תקופה של 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, יעבור הנאשם כל עבירה בה הורשע.
- את הקנס ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:
- תשלום בכרטיס אשראי באמצעות האתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה בכתובת: www.eca.gov.il.
 - תשלום בשירות עצמי באמצעות מוקד שירות טלפוני של מרכז הגבייה, בטלפון שמספרו 35592 *או, 073-205-5000.
- תשלום במזומן בכל סניף של בנק הדואר, בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת שוברי תשלום).
- המזכירות תסגור את התיק.
- זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.
- ניתן היום, י' תמוז תשפ"ה, 06 יולי 2025, בנוכחות הצדדים.